regist.

Autor: Dymitr Solikowski?

IDEA APOCALIPTICA
SEV APOCALIPSIS
STANISLAI ORECHOVII

IDEA
APOCALIPTICA
SEU
APOCALIPSIS

STANISLAI ORECHOVII,

In qua

Facies perturbatæ & afflictæ Reipublicæ, eiusquè restaurandæ ratio.

REPRÆSENTATVR.

Ex Recognitione

BLASII LIPOWSKII.

CRACOVIÆ,
In Offic: Typogr: Viduæ & Heredum Franc. Cezary S.R.M.Typ. A.D. 1660.

Illustribus & Magnificis Dñis. DD.

GEORGIO BOGVSLAO,

ET

IOANNI PETRO PAVLO,

FREDRIIS,

Optimæ Indolis, & Magnæ, (Deo fauente) spei IVVENIBVS,

ILLVSTRISSIMI DOMINI,

D ANDREÆ MAXIMILIANI FREDRO CASTELLANI LEOPOLIENSIS FILIIS

Dominis suis Gratiosis

BLASIVS LIPOWSKIVS SALVTEM.

OPtimum Reipublicæ Polonæ fatum, ac potiùs rector ipse fatorum, & Parens Rerumpublicarum voluit Deus, vt hoc Opus STANISLAI ORECHOVII *probi*

probi quondam rerum Polonarum Scriptoris, hisce diebus in manus Illustrissimi Parentis Vestri Domini ANDREÆ MAXIMILIANI FREDRO, *Castellani Leopoliensis, Ciuis & Senatoris vtrag; recti, incideret. Quod cùm ille (vt similia assolet) auidius legisset, simulq; super ignobilitatem & errores, rudis cuiuspiam ante octuaginta annos Typographiæ, non certè tanti Scriptoris famæ conuenientis ingemuisset, me studiosè induxit (& ego pro debito parere debui) vt librum recognoscerem, nec paginas modo sed versus propè singulos erroribus inertis Typographiæ scatentes, pro virili meo expurgarem. Nec ausus planè fuissem operi tanti Scri-*

ptoris admouere manum, ad cuius eruditionem studium meum & iudicium non caligat modò, sed planè nullum est, nisi me titubantem in opere Illustrissimi Parentis Vestri, Domini mei rexisset manuductio. Quibus ergò hanc opellam meam inter Penates Vestros natam, nisi Vobis offerre debui? in qua quidquid est, plùs de Vestro, quàm de meo capietis. Capite igitur, & tandem dùm per annos maturiores licebit (vtinam verò citò diuque liceat) legite. Vos inquam GEORGI BOGVSLAE, & IOANNES PETRE PAVLE, *Illustrissimi Iuuenes, Magni Parentis Vestri, & tandem huius Reipublicæ ma-*

gna spes. Quibus ego hanc meam opellam voueo.

Addictissimus
Seruitor,

BLASIVS LIPOWSKIVS.

IDEA APOCALIPTICA *SEV* APOCALIPSIS STANISLAI ORECHOVII.

CAPVT I.

CVM IN ÆGEO MARI NAVIGAREM IN PATMVM INSVLAM VENTO DELATVS in continentem excendi, & quod accidere ſolet ijs, qui in ignota regione verſantur, primùm è longinquo proſpectare & admirari omnia, deindè cùm tuta omnia circùm viderem vlteriùs procędere cæpi. Iamque per nemuſcu-

musculum, ædificia quædam lignea, cincta septis ex caricibus, miræ altitudinis & operis, dubia luce apparebant; quæ ego cupidus explorandi, adire statui. Campus, quo munitio consepta erat latissimus, & alluentibus vndis lætissimus Hic dùm portam patentem aspicerem, in eius ingressu, custodes altissimo somno oppressos semiermes, alios nudos, alios corporibus vino sepultos aduerti, quos ex varietate vestitus, meos fuisse populares iudicaui. In tanto excubitorum torpore, nemine prohibente, patefactam aulam sum ingressus, cui infestos armis exercitus, ab omnibus partibus imminere videbam, quorum conspectu cor territum, ominabatur malum aliquod exitiale impendere. A Septemtrionali plaga, stabat exercitus per syl-

uarum latibula & colles, legionibus aliquot distinctus, sed in planitiem sese non effundens, in summo vexillo ferens inscriptionem MOSCHVS. Ab Oriente, pharetrata quædam, longis ordinibus incondita multitudo excurrebat, cum inscriptione vexilli TARTARI & SCYTHÆ. A quorum vicinia, ingens multitudo frameatorum, auida prædæ & sanguinis, impetu ferebatur, cum lunata signorum intitulatione TVRCÆ MACHOMETANI. Inter Meridiem & Orientem, stabat exercitus bello idoneus, cuius Princeps discretionis ambiguæ, nunc vultum Christiani, nunc immanis Barbari præseferebat, namque stipatore Turcico erat terribilis, cum inscriptione VALACHI. Ab Occidente, pluribus locis discretæ copiæ stabant, an hostiles nescio, valentes tamen ap-

paratu bellico, & nescio quid inter se tacito consultantes, in quorum vexillo inscriptio præeminebat GERMANI. Imminebant præterea & alij exercitus, sed nullam omninò inscriptionem habebant.

CAPVT II.

MVnitio itaque cuius porticum attigeram, nullis omninò propugnaculis, neque in porta, neque circa pargamina prouisa erat, portæ inscriptio fuit SECVRITAS. Cuius custodes, vt dixi tàm grauitèr erant sopiti, vt neque ipsis incursionibus hostium expergefieri possent. In medio aulæ, certis interuallis, disposita ædificia, seu potiùs castra fuerunt; inter quæ potiore loco, tentorium ex tela fabrica-

bricatum, cum titulo DOMVS REIPVBLICæ. Hæc, contigua habuit duo ædificia ab vtraque parte, alterum à dextra, inſcriptum DOMVS DESERTA, alterum in ſiniſtra DOMVS VIOLATA. In foribus domus deſertæ ſedebat mulier, reuerenti quidem admodùm vultu, oculis ardentibus, & vltra communem hominũ valentiam, perſpicacibus; ſed lachrymis & ſqualore ſordidata. Altera manu tenebat calicem cum hoſtia, altera claues. Veſtes erant tenuiſsimis filis, nec humano vt apparebat artificio conſutæ, ſed violentis quorundam manibus contextæ; in ſinu repoſitum librum habebat, in pectore dictio legebatur RELIGIO. Ab auribus inſcriptio veniebat VERBVM DEI. Ab ore PRæDICATIO. Ab oculis SPES. A pectore cordis ſede, FI-
DES.

DES. A manibus OPERA CHARITATIS. In extremo margine ad pedes, EXEMPLVM VITæ, In limine verò domus violatæ, ſedebat ſpecie & pulchritudine inſignis mulier, ſed languida & aſſuetudine malorum quaſi ſenſu ipſo calamitatis exuta. Siniſtra bilancem, dextra enſem tetra rubigine obductum gerebat, ſubiuncta inſcriptione IVSTITIA, radio libræ inſcriptio fuit ÆQVALITAS. Gladio verò PœNA MALORVM, DEFENSIO BONORVM. In eo tractu, in quo domus religionis erat poſita, ſtabat aliud ædificium amplum columnatim ita exſtructum, vt quicquid intùs ageretur, à circumſtante turba videri poſſet, cui inſcriptum fuit DOMVS CONSILII. A parte Domus Iuſtitiæ, ſtabat auro intextum tentorium, ſupra fidem elegans, in cucurbita inaura-

auratum, venti indicem argenteum cum aquila deferens, cui ſuperuolitans columba nitida, cæleſti fulgore illuſtrans omnia, inſcriptio fuit DOMVS REGIS. In poſtica parte. DOMVS REIPVBLICæ. Dùm cætera perluſtraſſem etiam tale tentorium conſpexi, in quod vnum, multorum opes collatæ videbantur, ſplendidum & magnificum, foris & intus auro & gemmis intertextum, inter inſignia familiarum, habuit inſcriptionem DOMVS REI PRIVATæ. Videbatur æmula Reipublicæ. Nam eius exemplo binas contiguas ædes habuit, quibus ſe à lateribus communiuerat, ſed harum vtrinq; duplices & diuerſæ inſcriptiones erant. Nam altera à fronte DOMVS MERITORVM, à tergo DOMVS CVPIDITATIS. Altera à fronte DOMVS DIGNI-

TATIS, à tergo verò, DOMVS TYRANNIDIS. Erat ſanè, qui ſola ædificia aulæ & domorum conſiderabat, ſi quod à tergo eſſet, non animaduertiſſet vehementèr vt deciperetur! In domo Rei priuatæ, haberi Senatus videbatur, multis tàm Eccleſiaſticis, quàm politicis perſonis refertus, nihil aliud agentibus, quàm vt eas opes quas hominum fæx inferebat, inter ſe cupidè diſtraherent & partirentur, qui vidit, facilè intellexit, quæ ſtudia Senatus illius, in illa domo & inter eas negotiationes eſſent. Quibus vt tutius vacare poſſent, ædes ipſæ, tormentorum præſidijs, milite & foſſionibus circumuallatæ erant.

CAPVT III.

STabat gregatim multitudo hominum, tempus confabulationibus terens, deliberabunda, quid rerum (poſtquam res ſuas, quiſque agere deſciſſet) aut conſilij capeſſat? cùm ſubitò è domo Rei Privatæ effuſa intercurrit, eques fæmina, in omnes homines impunè violenta, cum omni telorum & armorum genere, ſub qua excuſſis habenis, equus pertinax, ore & naribus ignem ſpirans, incòërcibili curſu, in multitudinem ferebatur, & multos in terram moribundos, pedibus proculcabat. Mulieris nomen fuit Licentia, penes hanc ibant, Seditio, Contemptvs Magistratvvm, quæ, dùm Reipublicæ tectum, ipſamque Religionem & iuſtitiam præteruehéretur,

auda-

audactèr equo in vtramque inuecta est, easque maledictis incessit; quod quidem facinus, illa primum ausa; Ferebatur hinc, innumerabilis equitum cohors; velut submouendæ turbæ causâ, amplamque viam suo numero faciebat, ita, vt eâdem viâ protinùs irrumperent tres aliæ mulieres, multo auro micantes, quarum germanitatem vultuum & vestium, similitudo ostendebat. AMBITIO, AVARITIA & LVXVS. Has sequuti quatuor viri, PERIVRIVM. ADVLTERIVM cum varijs libidinibus vultus muliercularum indutis, tùm HOMICIDIVM & INNOCENTIæ OPPRESSIO. Horũ duorum vestigia, cruore suffundebantur. Quos RHAMNVSIA (hoc enim illi erat nomen) sequuta, eosque à tergo inspectabat, quasi pænas ab eis prima quoque occasione exactu-

ra;

ra; his igitur & prioribus omnibus, manum minacitèr intentans, ſe ab eorum conſortio ſubduxit; & præterita licentia cum agmine ſuo, prætaritaque domo Senatoria, liberè incedebat.

CAPVT IV.

INterea, è rudi illo tentorio, eductus eſt currus vetuſtus, & abſque temone, vel vetuſtate conſumpto, vel violentia effracto, quem Bos & MVLA grauida trahebant, dorſis viros quoſdam diuerſæ conditionis (vt iudicabam) ferentes: Exigua ſpes erat profectionis; quiſque enim in ſuam partem animal vrgebat. Bos ita inſcriptus erat OPTAT EPHIPPIA BOS, OPTAT ARARE CABALLVS. MVLA verò

VBI

VBI PEPERERO RES VESTRÆ MELIVS HABEBVNT. In medio curru fuêre trina subsellia distincta, in quorum excelsiore, sedebat Virgo quædam liberali forma, sed veste obsoleta, & crines inconditè iacentes, pallida item facies, lachrymis innatantes oculi, indicium erant valetudinariam esse, inscriptionem habuit RESPVBLICA, item RELIGIO non minùs sordidata cum IVSTITIA sorore sua etiam ægra conscendit currum, & suo quæque subsellio resedit. Rempublicam intermediam amplexæ, quarum collis, Respublica pallantia brachia circumdedit. Tandem puellæ duæ, ponè venientes, currum manibus sustinebant cum titulis SPES, PATIENTIA vtraq; lamentabilis, aspectu miserando omnes astantes in sui commiserationem adducebat.

Sic igitur Reſpublica profecta di-
uerſis vectorum & animalium ſtu-
dijs; tardius ad Senatoriam domũ,
quò contendebat, peruenit. Ante
eius fores dùm conſtitiſſet, ſeque ob
diuturnam abſentiam ſuam igno-
tam illis fore crederet, vereri ſe dice-
bat, nè ſi nihil adferret, ingreſſu
prohiberetur, & tandem ſorores;
(num quod auri pondus, ſe penes
haberent, quod in munus honorari-
um Senatui offerret) percunctā-
tur? quæ nihil quidem ſe habere
referunt. Non iubent tamen eam,
abijcere animum cùm ſit eorum
genitrix, illi verò filij, oſtendens
(inquiunt) illis maternum ſinum,
ex quo vitam hauſerunt; oſtendens
vbera quibus enutriti ſunt, oſten-
dens manus & vlnas, quibus geſtati
& ad eos honorum gradus proue-
cti ſunt. Quo facto neſcimus, an
tam

1682

tam crudeles esse velint, quin te obuijs amplexibus recipiant, honoremque debitum matri reuerentèr exhibeant, nisi ita immemores, & sui, & ipsius sint, vt seipsos odio prosequantur. Qui enim Matrem odit, seipsum odisse videtur, ægrèque ferre, quod in lucem ab ea editus sit.

CAPVT V.

HOC colloquiū perfrictæ frontis mulier, nomine INGRATITVDO, eam vt pauperem & squalidam auersata contracto supercilio intercepit. Indè illicò egressa est Virgo, aspectu vultuque toto, solis instar fulgente, in pectore scriptum habens VERITAS. Hæc conspectum in currum Reipublicæ ferens;

rens, alacritèr eam complexa, quidnam ſibi velit, quòd tàm mæſta, ægra, & ſine vllo debito comitatu, præterquam ſororum, ad Senatoriam domum venerit, rogat. Illa, ad filios inquit venio, quos ideò peperi, ideò nutriui, vt in mea quoque neceſſitate mihi ſuccurrerent, vt dùm hoc adhuc vitæ reliquum eſt, me ſibi, ſeque mihi incolumes ſeruent. At vbi illi ſunt, quòd nemo exit obuius? nemo Matrem ſalutat? Nè mirere VERITAS ait, nemò enim intùs eſt, præter antiqua veſtigia quorundam in puluere relicta. Quos autem poſt columnas ſedentes vides, hi quidem de te benè ſunt meriti, ſed latentes de tua liberalitate petunt, te egente, etiam egeni. Ideò neque tui cura illis eſt credita. Sunt inter illos & alij, ſed præmaturi adhuc, qui tibi auxilio non-

dùm

dùm eſſe poſſunt. Bona me tamen ſpes habet, breui te illis magnoperè curæ futuram ? illi verò quos ſperabas, hic iam adeſſe, nondùm venerunt, diuerterunt enim AD DOMVM REI PRIVATæ, vbi totos dies conſumere ſolent illi ſoli addicti, vt autem de te conſulant, nè in mentem quidem eis venit. Nam quod Comitia ſua celebrant, faciunt id ſpecioſo ſub prætextu, vt iurares, de te agi omnia, tamen eò vergunt, vt eorum RES PRIVATA, hoſtis verò tua; ſalua & diuturna ſit: ſed & conuentus eiuſmodi, iam intermiſiſſent, niſi à thalami tui præfecta LIBERTATE EQVESTRI obſeruarentur. Quàm enim illi (dùm inſimul conueniunt) tuæ cauſæ faueant, oſtendunt eorum vota & ſententiæ, ex ordine dici ſolitæ. Quæ ſi parùm faciunt ad fidem, vide eorum profectionem,

quæ

quæ iam futura eſt. Huc enim tu ſola derelicta, quaſi peregrina & ignota veniſti. Res Privata verò, quæ tuo beneficio, tuo ſucco viuit & creuit, eorum comitatu, aurea rheda etiam nunc vbi de te ſola videbitur agi, adducetur.

CAPVT VI.

OFfuſa lachrymis vultum Reſpublica Veritati acceſſum parabat? cum ecce buccinarum ſonus, pulſuſque tympanorum intonuit, atque extemplo armati tres viri apparuerunt, recta ad Rẽpublicam venientes, prioris nomen fuit inſcriptum Amicitia Simvlata, qui equo glauci coloris vectus, collo vulpem ducebat. Secundi Odivm Intestinvm, hic equo veniebat Cinericio, lupum ſtropho,

venatu ducens. Tertij Inimicitiæ Apertæ, qui vrſum cathenâ ferreâ ducens, fuluo equo vehebatur. Hi cùm Rempublicam in ſuo curru ante fores Senatoriæ domus inueniſſent, conuitijs eam inceſſere, quòd tenuis fortunæ mulier in tàm publico loco, quá Regi & Senatoribus eſſet iter habendum, conſtiterit. Aduolantibus igitur illis magno impetu & in iugales irruentibus, actis in diuerſum iumentis, curru diſſoluto aut diſrupto, miſera Reſpublica ſat per ſe antea languida, vnâ cùm ſororibus ægris, miſerabilitèr & ſumma cum indignitate euertitur. Quæ dùm, euerſis ſellis collaberentur, mulier quædam nomine Direptio tres illos viros ſecuta, reliquum quod habebat Reſpublica diripi, ab eaque tolli debere, ipſamq́ue imò perpetuò fieri captiuam vociferabatur,

tur. DESPERATIO verò socia DIREPTIONIS arreptum cultrum, eius iugulo defigere cùm properaret, SPE in eam irruente, ab incepto destitit, cultrumque vagina recondit. Concussæ, & ipsi religioni calix, & sacra (quæ ferebat) nefariè in terrã prociderunt, IVSTITIæ bilanx & gladius confracti. Pudefactæ, ea iniuria Virgines, collectis suis armis, cum miserabili comploratione attollunt Rempublicam, & præeuntibus viæ causa ancillis, in Lectica, semimortuam ad suas ædes deferunt, & paupere strato, deponunt. Misera RELIGIO, denuò in vestibulo ædis suæ resedit, subiecta capiti manu, quasi nihil aliud nisi obitum, & finem suum exspectaret? dein IVSTITIA, nè quicquam sublato ense, medium perfracto, sedens in limine domus suæ, visa RELI-

GIONIS facie, lugubritèr fleuit.

CAPVT VII.

Dum hæc cum Republica eiusque contubernalibus aguntur, prodit iterum illa RHAMNVSIA Vindex, cum patera plena venenatis facibus, & circumstantem multitudinem ex ea potat, quæ dùm bibisset, confestim ex ea turba egressa est mulier, nomine CVRIOSITAS, & exquisito gressu, DOMVM REIPVBLICæ subintrauit: & collustratis perturbatisq; omnibus, tandem liberè, gladio IVSTITIæ erepto, nè superesset quod metueret, ad Religionem mæstam in vestibulo sedentem, ingressa, claues ex manu illius extorsit, & in penetralia templi deuenit, libros omnes euoluit, con-

conſcerpſit, pedibus procontriuit. Hanc ſequuta alia mulier, nomine DVBITATIO poſt ſe ducens ERRO- REM. Tandem improba quædam mulier PROPHANITAS adueniens, tàm illa quæ in veſtibulo, quàm quæ in ipſo templo piè admonitionis causâ erant poſita, euertit & violauit. Nec mora, Vir quidam furioſus dictus SACRILEGIVM in opes Eccleſiaſticas, & quidquid auri atque argenti ſacra ædes habebat, inuolauit, & ſibi vendicauit. Confeſtim ſceleſta IMPIETAS in ipſas aras, & in ipſum Ciborium irruit, & ſacra in terram abiecta, impiè conculcauit. Hæc cùm nè quicquam reclamante RELIGIONE patrarentur, ſuperuenit mulier portentoſa, nomine BLASPHEMIA, in Deum omnia maledicta proferens. Signum quo Saluator vicerat, ſignum deteſtabi-

le clamitans, & multa alia quæ horret animus, in præpotentem essentiam Dei, ac inperuestigabilem eius Maiestatem, impudentèr deblaterabat. Hæc vbi facta, & iam nihil integrum, nihil intactum, nihil non violatum esset. Ingressus est homo miræ altitudinis quasi de numero Gigantum, nomine ATHEISMVS, sororumq; omnia illa facta collaudauit. Quæ ita collaudatæ, mirificè gestiebant, sibique placebant. Ecce verò illis templo egredientibus, spoliaque varia, aurea & argentea, calices, patellas, candelabra, corrigiollos efferentibus, continuò ex improuiso Draco triceps, allapsus est, Vnum illius caput caninum cæcum, inscriptum CÆCITAS. Alterum Rhinoceroti simile cum inscriptione BELLVM. Tertium Vulturinum cum inscriptione PESTIS.

Sub

Sub ventre FAMES erat inſcripta. Circa omnium capitum colla, legebatur SERVITVS. In pedibus EVERSIO ſeu EXCIDIVM, & DESOLATIO. In dorſo FINIS, ſeu INTERITVS. In cauda INFAMIA SEMPITERNA.

CAPVT VIII.

ASpectu Draconis, cùm tantus ſtupor & trepidatio eſſet, vt multi velut ſimulacra ſtarent, vndique confluente multitudine nouus exercitus, à DOMO REI PRIVATÆ apparere incepit. Primi erant Viri canitie graues, rubras togas induti, & ſuperpellicea candida, equis albis euntes, ſupra quos, coturnix pari lentoque volatu, roſtro linteolum carbaſeum tenuiſſimum ferebat, cui inſcriptum erat

EPISCOPI. Hos continuò secuti quindecim aut plures maturi senes, splendidi vultu, grauitateque oris spectati, in quorum Vexillo eminenti inscriptum fuit PALATINI. Quos nullo interposito spatio, magnus numerus Virorum certis ordinibus subsequutus est, nomen eorum Virorum CASTELLANI. Ecce autem quatuor iugales inscripti. POPVLARITAS, TVRBA, CONFVSIO, CALAMITAS, fulgidum auro & ebore carpentum trahebant, in quo sedebat mulier amicta, luxuriosè adeò, vt auri & purpuræ fulgore, oculos hominum hebetaret, nomen habuit RES PRIVATA. Ad huius genua sedebant duæ fæminæ, duplicem habentes inscriptionem, nam frontibus MERITA & DIGNITAS, à tergo verò illius CVPIDITAS huius TYRANNIS, inscripta fuerunt, eo fe-

eo ferè modo, quo & illarum ædes. Carpentum REI PRIVATÆ ingens multitudo, vtriusque status hominum sequebatur, & multa puerorum agmina, qui digitis auos, proauos, & maiores suos ostentabant, nè ab illis desererentur, sedulò cauebat. Hic, cùm omnes Senatores à multitudine admonerentur, vt errantia illa portenta LICENTIAM & tandem CVRIOSITATEM subsequutam considerarent? & siquidem certum excidium portendant, vel potiùs ipsum sint exitium, è medio tollerent, & è Patria nostra abigerent; surda aure præteribant, & veluti vanos Plebis tumultus auersabantur. At cùm præteruolui turba inciperet, saxum, (quod fortè iacebat) sublato clamore hæc verba protulit. Nos DVRI SENTIMVS LAPIDES, QVOD VOS

NON SENTITIS HOMINES, ALIORVM EXEMPLA NON VOS MOVENT? VESTRA MOVEBVNT. Hæc vbi verba audita sunt, tanta consternatio animos omnium inuasit, vt aliquot Senatorum rei nouitate territi, ex equis semianimes delaberentur, inuecta tandem RES PRIVATA in domum Consilij cum suis amanuensibus, locum potiorem occupauit, clausaque est ianua, ita vt præter Regem ipsum, nemini pateret amplius ingressus.

CAPVT IX.

CONfestim eiaculatis tormentis, & ad tubas plurium vocum tympanis pulsis, ex tentorio Regis euoluebatur ingens agmen Equitum, torquibus aureis adornatum, sed amictu peregrino, in quo-

in quorum medio cinctus plurimis ſtipatoribus geſtantibus altas ſecures, Vir quadragenarius auguſtæ Maieſtatis, pleno & amabili vultu, nigra veſte, capite auream coronam, ſiniſtra, malum aureum, dextra verò ſceptrum ferens, equo proficiſcebatur, nomẽ habuit REX, quem duo ſenes ſpectati grauitate, cum baccillis anteibant CONSILIVM & VOLVNTAS. Vt primum autem, Magiſter Cameræ Reipublicæ cuius nomen erat SENSVS RVINÆ, Regem non procul abeſſe vidit, miſta lachrymis lætitia, ad pedes ſe illius abiecit, nec orando ſolùm precatus opem, ſed pro debito inclamauit, vt miſeram Rempublicam heram ſuam à domeſticis ſuis non ſolùm derelictam, verùm etiam direptam & oppreſſam inuiſat, & priùs quàm ad hoſtes fama eius rei perue-

perueniat, de ea ſananda agere inſtituat, ipſamque operam ſumat. Nam ſi in ea conditione deſeratur, vix Deorum opibus (quum extremo malo afficiatur) reſiſti poſſe; extrinſecus ab hoſtilibus armis multum terroris & periculi adeſſe; intrinſecus autem, ita omnia feruere, tantamque in omnibus ſtatibus, tàm in Eccleſia, quàm in Politia eſſe ſeditionem, vt niſi DEVS modum adhibeat, quo imminens propulſari poſſit exitium, omnibus humanis conſilijs fruſtra laborari. Sentire enim ſe, & iam penè verſari ſibi ob oculos non tantùm à præſenti ratione, quod adeò Reſpublica ægra decumbat? ſed magis quod neminem videat, quem tàm præſentia, quàm imminentia mala ab eo lethargo excitare poſſint, vt velut ſpontè in perditionem, & extrema

trema omnia, manibus pedibusque tendere videantur, quasi occasum Patriæ cum exsultatione exspectantes. Vt igitur pro officio suo, pro pietate Patriæ debita, pro eo ac res omnes in ruinam inclinatæ postulant, eam curam in se Rex accipiat, & se comparet, vt tàm præsentibus malis, quàm proximæ calamitati, quæ ditionibus sibi à DEO concreditis & subiectis imminet, quoadusque tandem aliqua DEVM ope tenentur, non desit auertendo; magno cum fletu postulauit, & per DEVM immortalem Regem obtestatus est. SENSVS RVINæ oratio, grata erat Regi, libenterque & attentè eam audisse visus erat, & tandem ipsum SENSVM RVINæ benignè propria manu erectum, inter alios Curiæ suæ Præfectos adsciuit. Itaque vt primum domum Sena-

Senatoriam acceſſit Rex, ab omnibus cum ingenti gratulatione & lætitia exceptus, atque anteeunte SENSV RVINæ, cum CONSILIO & VOLVNTATE introductus, ſuo tribunali conſedit. Tribunalis verò inſcriptio, ſupra caput Regium fuit talis. REX QVI IVDICAT IN VERITATE PAVPERES, THRONVS EIVS IN ÆTERNVM FIRMABITVR.

CAPVT X.

FActo igitur conſeſſu, CONSILIVM gubernator Regius, indicto omnibus ſilentio, memor eorum quæ paulò antè, à SENSV RVINæ, dicta & petita ſunt, his verbis ſapientiſſimum Regem affatur. Iubens eum primùm eſſe memorem, in quanta tranquillitate qua

qua rerum geſtarum laude traditam à ſacratiſſimæ memoriæ Parente ſuo, Regni curam accepit? deinde quam ſpem Regis optimi, ſua optima, & vero Rege digna indoles, fecerit, quem non ſorte aliqua, ſed tamen diuinitùs omnes ſubiectæ Prouinciæ, ſibi oblatum gratularentur, tantis ingenij dotibus, tantâ ſapientiâ præditum, vt omnibus ante ſe Regibus hanc palmam eripuerit, & ſicut alij gubernandi, ſic ille benè adminiſtrandi Regni perfectam rationem habiturus videretur. Rerum quid fiat? neſcire ſe ait, quod ſub eius ſanctiſſimo Dominatu, non omnia pro voto habeamus, ſed plurima tàm in Eccleſia, quàm Republica: contra fas & omne decorum fieri, indeque nos iam etiam manifeſtis pœnis affici videamur, ſemperque meliorem re-
rum

rum conditionem exſpectantes, in deteriora graui oraque labi quotidie videamur. Cuius ſibi non videri aliam cauſam, niſi noſtra communia ſcelera; Iuſtè enim DEVS noſtras ſpes in diuturnam exſpectationem differt, vt noſtram conuerſionem, vitæque emendationem videat. Iuſtus eſt, nihilque erat moraturus, ſi nos in corrigendo nullam moram feciſſemus. Quod ſi diutiùs à nobis exſpectat, quod illi debemus? quare moleſtum ſit? nos ab eo diutiùs exſpectare, quod nobis non debet. Non itaque videre ſibi mirum, quod non omnia ex animi ſententia habeamus, ſed mirum potiùs, adhuc tàm proſperè nobiſcum agi, in tanta licentia, & omnium à Republica ſtudijs auerſis, in tanta impunitate, vt quoquò te vertas, nihil niſi cædes, direptiones,

nes, oppressiones, sacrilegia, homicidia, stupra, libidines, periuria videas, vt incredibile sit, mundum vel saltem hoc Regnum diutiùs stare posse, in tot & tantis flagitijs. Quare si & rerum necessitati subuenire, & hominum exspectationi satisfacere cupiat, hoc se petere & consulere. Primum, vt & se Regem esse meminerit, deinde qualis Regni Regem, in quo sit quàm simillimus nauclero, qui ad nauis gubernaculum positus clauum teneat, eum ita gerendo, nè vbi aut in Syrtes, aut in saxa latentia impingat, vt intelligat, sibi, non sui causâ Regnum esse datum, sed se Regni, imò se Regni custodem esse, non Regnum sui. Inde leges Regni non tantùm vt cognitas habeat, verùm etiam omnes in exequutionem ducat? quarum vnicus sit ordo

Ivs & Ivstitia, quæ nihil aliud ſunt, quàm vnicuique quod ſuum eſt reddere? in quo principem locum habent ea; quæ Deo tribuenda ſunt. Secundum, diuina ea ponantur, quæ ſubditorum ſalutem, libertatem & tranquillitatem tuentur. Hoc eſt autem, vt ſiquidem nec domi, nec ab hoſtibus ſumus tuti, ob idque & ſalus noſtra tenui pendet filo, & libertas, iam dudum periclitatur. Et quemadmodum vnum eſt Ivs, ita ſub æquali pæna & legum conditione viuant, tàm potentes, quàm inferiores, ac præſertim quos ab æqualitate, ſumma etiam miniſteria non exemerunt. Videri alias ſibi libertatem vanum aliquod nomen rei non exiſtentis eſſe, ſolereque eam raptari paſſim, eſſeque veriſſimum, quod Anacharſis *Scytha* ſolitus eſt dice-

dicere. LEGES SIMILES ESSE ARANEARVM TELIS. Nam quemadmodum illæ, ſic hæ, ex captis debiles, & imbecilles detinent, à locupletibus verò & potentibus rumpuntur. Si itaque illum cardinem tenere volet, iſta quoque ſingula tenenda omninò eſſe.

1. Adhibendam eſſe legum auſteritatem, pænaſque contra graſſantem licentiam extendendas oportere.

2. Oppreſſos & calamitoſos homines protegi, illiſque ſine quauis procraſtinatione IVS & ÆQVVM fieri.

3. Nihil per gratiam cuiquam indulgendum, nihil per vim cuiquam inferendum, ſed in omnibus boni æquiquè rationem habendam, in quo ſolo fortitudo imperiorum conſiſtit.

4. Ita

4. Ita Regnum, Rempublicam procurari debere, nè dùm partem aliquam Rex tuẹtur, reliquas deſerat.

5. Æquali ſemper in omnibus animo eſſe.

6. Subditos, præſertim Officiales, in officio retinere.

7. Senatores, verè Senatorio in Rempublicā animo conſtituere.

8. Bonis ſemper, & vt plurimum doctis viris ſtipari.

9. Adulatorum ſermones, vt coruos rapaces auerſari, vt enim hi effodiunt oculos, ſic illi animi hebetant cogitatus, & ſunt veræ peſtes boni publici, in eorumq; locum, qui ſalutaribus conſilijs animum inſtruant, & quorum virtus per gradus varios, tùm domi, tùm militiæ probata ſit, quique pro Republica dùm opus eſſet,

esset, corpora sua opponant, coáptare.

10. Conspirationes & omnia suspecta ac seditiosa conuenticula, præter institutum Regis facta, punire & prohibere.

11. Seditiosos turbatores tranquillitatis publicæ, rerumque nouatores, ad Reipublicæ gubernacula non admittere; tales enim causâ perditionis sunt.

12. Rebelles Iurisdictioni vtriusque gladij, coèrcere, ac in disciplinam & ordinem redigere.

13. Regni ærarium in solam defensionem Regnique munimen conuertere, luxum ex omnibus statibus exstirpare, leuia serica & purpuras interdicere, eosque sumptus, qui quotannis Prouinciam depauperant, in arma, panoplias, & belli apparatus cõuerti præcipere.

14. Cu-

14. Cupiditates suas & seipsum vincere, vt enim hæc illustrior est victoria, ita màgis Principem commendat, quàm si de plurimis hostibus triumphet.

15. Postremò, in se omnia velle conspici, quæ Christiano Principi inesse debent? vt quod alios omnes facere cupiat, ipse prior in se exemplum ostendat. Qui enim rectè ducit, vt alij rectè sequantur, facit. Hanc prope viam vnicam Regni animam fore, & faciliùs de aduertendis hostibus, qui in direptionem huius Prouinciæ arma & animos intenderunt, agi posse. Præterea quod in libero Regno primum & præcipuum est, curari oportere, vt (quemadmodum in rebus humanis nihil est stabile) si Principem decedere contingat, sine longa disceptatione

ſciri poſſit, penes quem ſit ſumma rerum. Nè dùm plebe currente in diuerſa ſtudia ambigatur, quò inclinanda voluntas ſit, ex hoſtibus aliquis erumpat, & turbet omnia ſubito aduentu. Quod ſi tùm omnes ſimul in res indeliberatas & improuiſas incidant (quod omen Deus auertat) quid aliud præſtari poſſit, quàm noſter interitus & euerſio, quod nè eueniat, magnoperè enitendum eſſe. Hanc Conſilij Orationem Rex benignè audiuit, cui & VOLVNTAS Regius Vicegubernator, cùm annuiſſet, apparuit homo Eques; vaſto corpore abſque capite, cum hac inſcriptione ABSCONDITVM DEI IVDICIVM, quo viſo Rex, non parùm extimuit.

CAPVT XI.

TAndem Volvntas Vicegubernator Regius ad Senatores pro Rege, talem orationem habuit; iubens eos primùm apud ſe perpendere, quamobrem eos honores adepti ſint, vndè & ipſi & eorum poſteri, tùm dignitate, tùm opibus inter homines excellant, his fortunæ bonis, non ſolùm non inſoleſcendum, ſed nè fidendum quidem eſſe, vt (quæ fortunæ arbitrio ſtentque cadantque) ſcirent, non minus periculoſum eſſe, in proſpera fortuna altum ſapere, quàm in lubrica via curſu certare. Hanc enim eſſe fortunæ Naturam, vt viciſſitudine delectetur, & perpetuò deijciendis ſummis ad infima, & infi-

& infimis ad ſumma euehendis laboret. Propterea illis eſſe cauendum, nè ſi eius bonitate abutantur, & ſe in animos atque faſtum obliti ſortis ex qua emerſerunt, erigant, grauiore caſu illius voluntate corruant. Deinde cùm omnia fluxa & caduca ſint, ſuam omnem gloriam in præclarè geſtis & meritis erga Rempublicam ſitam exiſtiment, horum æternam memoriam permanere, hæc firma imperia, has veras opes, in quas, nec caſus, nec fortuna, nec tempora quicquam iuris habeant. Quapropter vt ſui officij & loci, quiſque memor eſſe velit, & quàm optimè Patriæ conſulat, & Regi ſalutaria conſilia ſuppeditet; velintque ſibi ante oculos proponere, quæ ſit rerum facies, qui ſtatus, in eorum patria, quàm omnia quoquo te verteris, quaſi

 flere

fiere videantur, omnia horrere & squallere, causasque ipsi apud se requirant, quid fiat, quod ipsa penè Machina Regni Patriæ eorum perniciem & ruinam loquatur, quam nullo de fonte alio ea mala prodierunt, nisi ex auersione eorum à Republica ad propriorum emolumentorum rationem, ex desertione propriæ vocationis. Atque hæc duo eò rem adduxisse, vt licentiæ fenestram aperuerint, quæ nullis iustitiæ pænis coërcita, omnium domos, tàm horrendis seditionibus & dissidijs repleuerit, vt in Regno non Christianis legibus imbuto, viuere videamur. In his eiusmodi malis, & alijs grauioribus futuræ calamitatis indicijs (si in se descendant) ipsosmet dubitaturos, an suis honoribus digni sint, si ea officia; quorum gratiâ tantos gradus adepti,

pti, negligant; si nihil præter Rem Privatam sibi curæ assumant, publica verò à quibus priuata dependent, quasi nihil ad eos pertineant, si pro custodibus proditores, pro defensoribus oppressores, pro Patribus, hostes se Patriæ exhibeant. Si rapinis, contentionibus, odijs priuatis, miseram Patriam dilacerent, si Religionem Christianam antiquam & Orthodoxam nouis commentis aut violent, aut planè deserant. Si nullis damnis publicis commoueantur. Si præter gentium omnia iura, & Regni leges proprias bona Reipublicæ, priuata cupiditate ad se transferant, templa non sine grandi sacrilegio euertant, tùm dispolient, alij verò ad ea facinora obmutescant, imò conniueant. Si placari diuinam iram, auertique calamitates publi-

cas poſſe (in tanto furore demolientium templa, euertentium altaria, blaſphemantium Diuinum Numen in tanta ambitione; & nefandis abſque numero flagitijs) negligant, in quibus omnibus niſi illi ipſi manus circumferant immunes, & criminibus eiuſmodi obſiſtant, nequaquam fidos Reipublicæ Senatores dici poſſe. Si verò culpam in aliquem alium vertant, quòd in tam trepidis rebus & tanto diſcrimine Reipublicæ ſedeant domi deſides, mulierum ritu inter ſe altercantes, Regemque tantum inſpiciant quo ſpectet, quo animum & curam intendat, ita procul dubio, culpam in ſe rurſum eſſe recepturos. Principi ſiquidem tantis virtutibus exornato, non tantùm ad laudabiliter gerendum Regis officium, nihil deeſſe, verùm etiam

etiam eum animum, eam voluntatem adesse, vt primo quoque tempore Rempublicam ab ea conditione vindicet, quæ nunc est, vt omne bonum diuinet animus. Cùm autem non ignoret CHARITATEM mutuam, vitam esse Reipublicæ, quæri solet, quid fiat? quod in sua Republica adeò discordem Senatum habeat, nihilque dubius respondit. Ordinum discordiam, venenum esse Reipublicæ, quàm vt reprimere ac extinguere possit, nulli labori, nulli difficultati suæ pepercisse, sed clementiam & verè Regiam placabilitatem (quæ alias in hoc tam libero Regno Principibus semper laudi ducebatur) absque profectu fuisse, vsque adeò omnem licentiam in cursu esse, vt meritò seuerioribus legum remedijs vti oporteat, alioquin esse ve-

rendum (quum trepido & misero statu versemur) nè domestica mala nos obruant. Orare itaque illos, & pro debito petere, vt ad concordiam inclinent animos, & simultates omnes deponant. Vt meminerint. DISCORDIA CIVILI EXTOLLI HOSTILES ANIMOS, FRANGI AVTEM & TERRERI CONCORDIA, vt videant nè antiquam & Orthodoxam in Iesum Christum fidem, aut nouis cultibus profanent, aut pro suo quisque palato & libidine fingant, sed eam in qua nati renatique sunt, sanctè & religiosissimè amplectantur, atque ad extremum capulum tueantur, alienam messem sua falce vitent, demùm intra metas officij sui, tàm seculares quàm Ecclesiastici se contineant, in Deum impios, vt vitent,

ſeque ab eorum comercijs ſegregent; nihil per ambitionem, nihil temerè agant, ſed leges Patrias in omnibus ſequantur. Ad ſummum, vt omnia ſua ſtudia in ſolam boni publici vtilitatem (cuius causâ tàm inſigni Magiſtratu funguntur) conferant, ſi cum dignitate & fide patriæ debita, de eo loco quem adepti ſunt cæteris Reipublicæ filijs conſpicui eſſe velint. Ad hunc illc modum cùm peroraſſet, multorum ex Senatu aſſenſu carebat, viſum enim erat, auribus eorum, acerbam hanc orationem fuiſſe.

CAPVT XII.

Ex templo fæmina quædam nomine RHETORICA in medium ingreſſa eſt ex improuiſo, ad ſatietatem, nè dicam ad nau-

ad nauſeam, audientes oratione ſua morata eſt, veriùs quàm mouit, vt de redigendis in meliorem ſtatum rebus agerent: Quæ vbi perorauit, veluti morbo aliquo correpti, ex ordine quiſque ſuas ſententias dicere cæperunt, tàm longas & tàm diuerſas & diſſentientes, vt in multos dies articulos extraherent, & nemò eſſet inter eos inuentus, qui dixiſſet, quod alter approbaret. Quot capita, tot ſententiæ, tot conſilia, tot voluntates erant. Nam & illi qui corrupto alias iudicio manifeſtè loquuti erant, meliori voto cèdere recuſabant, nè inſcitiam ſuam arguerent, victricem potiùs temeritatem ſalutaribus aliorum ſententijs opponentes, & illi qui rectè loqui videbantur, moderationem nullam ſermoni ſuo adhibebant,

bant, itaque dùm curritur in contraria, non fuisset alius rerum euentus, quàm tumultus & confusio, nisi veneranda forma mulier (cum inscriptione ÆQVITAS) interuentu suo ineptam illam Rhetoricam, magis arma quàm pacem & salutem Regni spectantem, sententiâ suâ compressisset, suique potiorem rationem esse habendam (præsertim in tantis rebus) docuisset, cùm ea tempora venerint, quibus res tenui filo penderent, & quibus post tantam luxuriam longæ felicitatis, & indulgentiam diuturnæ fortunæ, ad extrema propè ventum esset. Quæ mala, si vos viri estis (aiebat illa) non verbis sed factis (nam quis dicendo, beatior vnquam esse potuit) non altercatione sed charitate, & mansuetudine, non fa-

ſtuoſa præſumptione ſed modeſtia; non temeritate (quæ præterquam quod ſtulta, etiam infelix eſt) ſed facilitate Vos amoliri oportet. Vt igitur non odioſæ modò ſed etiam damnoſæ loquacitati finem imponerent, & earum facto non dicto curatores eſſent, memores potiùs malorum in quibus verſantur, caſtigatione verborum adhibita, omnes adhortata eſt.

CAPVT XIII.

STabat adhuc Æquitas concionabunda, cùm ingreſſus ex turba hominum Vir dictus TIMOR DEI. Primùm ad Regem, deindè ad Senatum, faciem terribilem ita obuertit, vt & vniuerſi trepidarent, & RES PRIVATA quæ hominem fortaſsè priùs non

ùs non nouerat; penè emoreretur, & simul aduertit Senatoribus plenisque indignantèr suum aduentum ferri, existimantibus à Rege introductũ esse, sic igitur pro Rege & pro se respondit Indigna, (inquiens) Optimates in Regem hæc vestra indignatio est, quòd huc introirem. Nam vt illius arbitrio huc non veni, ita neque abibo. Nam sine me omnes hi vestri conatus, vani sunt, & irriti, eruntque, si me à vobis excluseritis, quod penè omnes cupere videmini. RES PRIVATA enim, quæ meo aduentu territa exanimari cæpit, vos sui amore adeò mancipauit & obcæcauit, nè id quod rectum & honestum est cerneretis, imò vt fraudes illius pro veris bonis semper amplexi essetis. Verùm si quid vobis sanæ mentis est, facilè intelligetis,

getis, neminem vnquam ab illa, ita fidelitèr adiutum esse, vt ea sola patrocinante tutus esse potuerit. Vertite itaque Senatores oculos & studia vestra alio, videbitis REM PRIVATAM vestram, perniciem esse Reipublicæ, vestram aspicite benefactricem Rempublicam, cuius opera isti vobis honores obtigerunt. Alijs quidem in Ecclesia, ad populum vera Dei religione instituendum, alijs in Politia seculari exequendæ Iustitiæ, & publicæ tranquillitatis procurandæ causa. Cur non illam potiùs ijs honoribus, quibus insidiatricem vestram afficitis, quæ vos tot maximis beneficijs locupletatos ex hominum fece erexit, & in hac luce atque specula collocauit; sed video prostrata iacet, clamat vim, nec adest qui manum porrigat;
qui

qui ab occasu eam vindicet, omnes REI PRIVATÆ, & vobis ipsis colendis & alendis tantum dediti. Omnes vos Deum (in desideria cordis vestri nefariè ruentes) dereliquistis. Quid ? non iustè ille vos vicissim derelinquet? & in exemplum vniuerso Orbi, fœdæ vastationi relinquet. Et nisi iam erga me vestros animos mutaueritis? Ecce hæc dicit Dominus, domus vestræ desertæ desolabuntur, sicut in vastitate hostili, iniqui sunt cætus vestri, quos odiuit anima mea. Propterea cùm extenderitis manus vestras, auertam oculos meos à vobis, & cùm multiplicaueritis orationem, non exaudiam. Manus enim vestræ sanguine plenæ sunt. Quomodò, facta est meretrix terra fidelis ? plena IVDICII, IVSTITIA habitauit in

uit in ea, nunc autem homicidæ, Principes infideles, ſocij furum, diligentes munera; ſequentes retributionem, qui populo non iudicant, ad quos cauſa viduæ non ingreditur. Propterea dicit Dominus, quia ad iracundiam prouocaſtis me, gladius deuorabit vos. Orationem TIMORIS DEI luctus & comploratio omnium (quotquot aderant, à Rege inceptum) exceperat. Tandem in medio & graui Senatorum luctu, conſurgit SENSVS RVINæ, & tàm Regem quàm cæteros omnes, abſterſis lachrymis ad ſumendos meliores animos adhortatur, ita benignum clementem & multæ miſerationis, diuturnæque exſpectationis eſſe Deum, vt facilè (inquit) mutet ſententiam, ſi vos propoſito meliore, nequitiam vitæ commute-

mutetis. Quod dùm fiet, admouendas esse manus labenti Reipublicæ & sananda illius, tàm externa quàm interna vulnera. Rationem curandi perfacilem esse, modò totò & sincero animo ad Rempublicam accedatis. Quibus exauditis REX cum Senatu assurgit, & alacritèr ad domum Reipublicæ procedit.

CAPVT XIV.

DVcentibus Regem Senatoribus, tres eleganti forma virgines, obuiam venerunt vestibus intexta nomina ferentes; Prima PRVDENTIA cum grandi speculo. Secunda TEMPERANTIA cum Cyatho vini intacto. Hæ Regem & Senatum, quanto potuerunt verborum honore

nore ſalutatum, in eam propè ſententiam alloquutæ ſunt. Sollicitis vobis, de meliore ſtatu rerum, operæ pretium facturæ videbamur, ſi præſto in partem aliquam ſolicitudinis vobis adeſſemus. Sciebamus enim, nihil agi proſperi in eo conſilio, à quo eſſemus abſentes. Quamobrem cùm de Republica in ſuam formam reſtituenda negotium ſit, poſt eius nefandam direptionem, tot calamitates vos obruunt, adeò vt extremum exitium, non intellectu iam ſolo, ſed oculis & manibus ipſis percipiatur, quam eàdem viâ recuperetis, quà in eam ſortem deuenerunt res. Inprimis igitur enitendum vobis, vt omnem cupiditatem à Re Privata ad Rempublicam (quod quidem omnium primum & difficillimum eſt)

eſt) conuertatis, eam fidem Reipublicæ ſeruetis, eos honores ſtatuatis, quos R E I P R I V A T æ tanto tempore habuiſtis, vt iam deinceps tàm in Comitijs, quàm cæteris actionibus, atquè adeò vbique, Reſpublica priore loco habeatur. R E S P R I V A T A verò vt ab ea tota pendeat, atque illius magnificentia viuat, agnoſcatque Rempublicam non ſecùs atque famula Dominam, illius cauſâ, quidquid agit, agat, temporis quod reliquum eſt, id demùm ad proprias ſibi conceſſum operas, exiſtimet. Deinde ea, quam vobis adijcimus R E S I P I S C E N T I A (ſtabat tùm ab illarum tergo Virgo, pænitenti ſimilis) recipienda eſt. Quicquid enim à vobis hactenus licenter & nequitèr admiſſum eſt, illa diluet, numenque iratum

iratum placabilius reddet: Quod ſi fuerit factum, non difficulter poterit venire in manus, quod in tanto deſiderio eſt, ſuo loco futura ſunt omnia; Reſpublica planè conualeſcet, quæ in hoc Chriſtiano Regno RELIGIONE & IVSTITIA nititur. Verùm quia non benè ſeritur vtile frumentum, vndè non fuerint eiecti ſentes & ſegnis carduus, vt etiam vobis ſuccedere meliora poſſint, vt in eo veſtro curſu omnia impedimenta recedant, agendum vobis erit, malam & effrenem licentiam omnibus rationibus vt euellatis, & commiſſo (veluti collatis ſignis) certamine, victrices virtutes in ſua loca vt reſtituatis. Conuerterunt in ſe omnium ora virgines, non eratque dubium, omnes deſiderio videndæ ſanæ Reipublicæ teneri; nihil,

nihilque iam in maiore exſpectatione fuiſſe videbatur, quàm modum reperiri, quo eadem (de quibus toties dictum eſt) mala de medio tollerentur. Sed in deliberatione eius rei aliquantiſper adhuc verſabantur, donec vir quidam Medicus (eius nomen CHARITAS) cum adminiſtro ſuo CONSTANTE Regis iuſſu, quoddam antidotum, aureæ pixidi incluſum Reipublicæ adferret; qui de induſtria, ante oſtium illius domus ſubſtitit, vt qui circumſtabant, inſcriptionem pixidi impoſitam, legere faciliùs poſſent. Quæ talis fuit.

O Felix hominum genus.
Si veſtros animos amor.
Quò cælum regitur, regat.

Hoc erat & intùs, quod exterius pharmacum, cum quo ad Rem-

ad Rempublicam ingressus erat.

CAPVT XV.

DVm suspensis animis multitudo staret, cupida audiendi, quid de Reipublicæ valetudine, medici referrent; processit è cubili Reipublicæ adulta Virgo, adeò nobili & eximia forma, vt (quocunque incedebat) conuerteret in se omnium oculos, quæ toto illo tempore, quo licentia in eas partes peruaserat, illius se nomine venditans, nusquam apparebat. Nomen illius Græco & Latino idiomate inscriptum erat ELEVTERIA & LIBERTAS, ob id fortassè quòd apud eas gentes, atquè adeò in omni rectè constituta Republica, semper in maximo pretio fuerit.

rit. Hæc Regem confidenter accedens, accuratiore eum & liberaliore, quàm aliæ ſermone, allocuta eſt. Reſpublica (inquiens) Domina mea voluit me tibi Regi optimo, nonnihil de ſua valetudine referre; valere ſe, illa meliuſculè ait, iamque ad ſe redijſſe, vbi hoc antidotum, quòd illi miſeras, delibauit. Agitque tibi gratias quòd tàm efficaci remedio, eius debilitatem attigeris. Quod ſi illi ex animo faues, & diuturnam illius valetudinem eſſe vis, petit eam Campanam, quæ ante limen ædium I v s t i t i æ pendet, te iubere pulſari, hoc enim ſolùm ad perfectam ſanitatem ſuam deſiderare videtur. Reflexit Rex oculos, viditque non vanam eius poſtulationem eſſe, vbi Campanæ inſcriptionem conſideraret,

L e g e s; & pistillum in terra iacens, quòd à multis annis abreptùm in puluere, densa rubigine consumebatur, hanc inscriptionem in se retinens Exeqvvtio, illigato itaque pistillo, campanæ pulsum fieri mandat, vt votis Reipublicæ satisfaceret. Quem pulsum magna pars Senatorum confusa, atque incerta animi indignantèr ferebat. Sed vbi à libertate obseruari suos vultus animaduerterunt, consternationem animi, quâdam lætitiâ dissimulârunt.

CAPVT XVI.

Confestim turma quædam aduentare cæpit, duce Sana Mente, Viro vt iudicare poteram prudenti, & priusquam locum pugnæ tenuisset, instructa

aciè veniebat, missoque feciali, hostes latè vagabundos, à prædis ad pugnam (vt ea illustrior esset) legit, ac euocat, præferre illi primùm animos, dein magis irâ quàm consilio arma cepêre. Quàmuis enim numero superiores essent hostes, tamen cùm eum Imperatorem aduersus vidissent, quem nihil temerè acturum confidebant, iam animo conciderant, præsertim quod apud se nullum Ducem agnoscebant. Sed vt nemò cuiquam obtemperare didicerat, more barbarico, omnes Duces esse volebant. Hostium hi fuerunt. LICENTIA eques, tandem tres Equites AMBITIO, AVARITIA & LVXVS, dein PERIVRIVM, ADVLTERIVM & LIBIDINES, HOMICIDIVM & INNOCENTIÆ OPPRESSIO, pedi-

pedites. Postea tres Equites, AMICITIA SIMVLATA, ODIVM INTESTINVM & INIMICITIÆ APERTÆ. Postremò CVRIOSITAS, DVBITATIO, ERROR, HÆRESIS, PROFANITAS, IMPIETAS, BLASPHEMIA, & ATHEISMVS. Ex nostris partibus fuerunt, DISCIPLINA, IVSTA POSSESSIO, FRVGALITAS, VSVS BONVS DIVINI NOMINIS, CONTINENTIA, CONCORDIA, DEFENSA INNOCENTIÆ. Item VOCATIO, CERTITVDO, SCIENTIA, DOCTRINA ORTHODOXA, SANCTIMONIA, PIETAS, BENEDICENTIA & THEOSEBIA; aduentus præsertim CHARITATIS, ita fregit hostium animos, vt pallore confessi timorem, pro victis semet haberent, præser-

præsertim cùm exsultantis CHARITATIS vocem audirent hanc, VBI CHARITATIS IGNIS INCENDIT, SECTIO NVLLA ESSE POTEST: NIHIL ADVERSI ACCIDERE POTEST, SICVT IGNIS SECTIONEM NON ADMITTIT, VINCITE ME PRÆSENTE & IVVANTE. Interea tubæ cecinerunt, & in omnes felicis belli exitus intercursitant Duces, hâc illâc. LEVITATEM Equitem: Eques CONSTANTIA omnium primùm hasta adortam, equo deturbauit & interemit. Conclamatum simul est, & acies in aciem immissa. Opposita LICENTIæ DISCIPLINA, AMBITIONI MO-

DESTIA, AVARITIÆ IVSTA POSSESSIO, LVXVI FRVGALITAS, PERIVRIO VSVS BONVS DIVINI NOMINIS, ADVLTERIO & LIBIDINIBVS CONTINENTIA, HOMICIDIO CONCORDIA, OPPRESSIONI INNOCENTIÆ, DEFENSA EIVSDEM, In AMICITIAM SIMVLATAM, ODIVM INTESTINVM, & in INIMICITIAS APERTAS, SOLA SE CONIECIT CHARITAS, CVRIOSITATI VOCATIO, DVBITATIONI CERTITVDO, ERRORI SCIENTIA, HÆRESI DOCTRINA ORTHODOXA,

DOXA, PROPHANITATI SANCTIMONIA, SACRILEGIO REVERENTIA, IMPIETATI PIETAS, BLASPHEMIÆ BENEDICENTIA ſeſe oppoſuit. ATHEISMVM verò Gigantem qui læuum cornu tenebat, THEOSEBIA Virgo, auſa Viro concurrere, animosè fudit & interemit. Non dubia Victoria ſequuta eſt inter hoſtes, fugæ locus non erat, omnia ferè cædes obtinuit. Spolia lecta, ad domum IVSTITIÆ delata ſunt, vt indè quæ quiſque ſua agnoſceret, repetere poſſet. LICENTIA itaque, cùm excuſſa multitudine ſola ſupereſſet & fugâ ſe defendiſſet, è Chriſtiano illo Regno, ad Barbaros profuga, irreuocabili ſe exilio mulctauit. Nam in communi

muni lætitia & gratulatione omnium, nubecula collecta, ab Oriente cælum subitò intonuit: & sola malorum superstes hydra, quæ cæcitatem, bellum, pestem, famem, seruitutem, euersionem seu excidium, desolationem, finem & interitum, atque infamiam sempiternam inscriptionibus suis prætendebant, iacto fulmine deflagrauit. Nè autem in locum hydræ, extremi mali, desideraretur aliquod bonum, quod res vera antithesi imperfectè in veræ prosperitatis statum adductas ostenderet, deuolauit de cælo adolescens, nitore Angelico, nexus talaria pennis; forma augustiore humana, cum inscriptione POLYDORVS, nihilque fatus, subridens modicè, seipsum spectandum & amandum præbuit, quid sibi vellet, inscriptiones

nes abundè loquebantur. Oculi ferebant ILLVMINATIONEM, Pedes STABILITATEM, in Sinu CONSERVATIO erat, in Ore PAX, in Collo AVREA LIBERTATIS CONDITIO. In præcordijs SALVBRITAS. In Ventre VBERTAS. In lumbis INTEGRITAS, In corde DIVTVRNITAS. Quem Iuuenem vbi vidiſſet RHAMNVSIA Vindex, remque omnem, iam ita eſſe confectam, vt nihil, quod ampliùs puniat ſupereſſe poſſit, ad Superos auolauit, terraſque reliquit.

CAPVT XVII.

POſtquam ea, hoc quo dixi Ordine peracta ſunt, in conſpectu Regis & Senatorum,

ingressa est fæmina, vltra modum audax sed ingenua, nomine REPETITIO BONORVM REIPVBLICÆ. Vacuum hæc, latumque saccum manu ferebat, cum quo ita singulos obibat, præsertim quos non sine fructu adiri posse putabat, vt vacua non recederet, LIBERTAS illi semper in ore, NECESSITAS, REIPVBLICÆ DEFENSIO, Cætera non memini quæ fuerunt. Huius aspectum multi quidem refugiebant, ob molestam hanc & insolitam exactionem, tandem post multas dictiones, victi blanditijs illius (vt sexus hic amabilis est, & persuasionibus potens oratio, in eam formam incurrerunt) collatum est ad necessitatem. Nondùm elato saccis recondito auro aduenit fæmina, benignior

ore quàm REPETITIO vultu, nomine MODERATIO, quam duæ comitabantur ancillæ, non iam illæ binomiæ, aliud fronte præſeferentes, aliud tergo occultantes, ſed ſingulis tantùm, ſingulæ conſignatæ nominibus MERITA & DIGNITAS. His demonſtrantibus & ducentibus MODERATIO, vnumquemque pro cuiuſque merito & conditione ditabat. Tanta rurſum orta eſt lætitia omnium, vt obliti planè REPETITIONIS illius viderentur. Quæ vbi peregit munus ſuum REPETITIO accerſiuit duas puellas, nomine POTENTIAM & DEFENSIONEM, aurumque opulentèr congeſtum, earum fidei ad ſeruandum & diſpenſandum commiſit. Quod illæ protinus acceptum ac

cathenis inclusum, magnâ diligentiâ recondiderunt? Exhibitoque Regi & Senatoribus honore suo Ordine vt ingressæ erant, foras exiuerunt.

CAPVT XVIII.

HÆc vbi sunt facta, Respublica ita conualuit, vt nullâ ampliùs medicinâ indigere videretur. Ipsa quoque RELIGIO claues in manus accepit, antea sibi nefariè abreptas. Similitèr & IVSTITIA, bilancem integram, saluumque & expeditum ensem assumpsit, suoque loco quæque consedit. Tranquillitatis itaque & commodi gratiâ, trigeminæ illæ sorores, Pilentum REI PRIVATæ cui quadrigæ, POPVLARITAS, CONFVSIO, TVR-

TVRBæ, CALAMITAS, erant iunctæ, adduxerunt; & illis expulsis, alios illi copulârunt, videlicet PRINCIPATVM, ORDINEM, TRANQVILLITATEM & FELICITATEM. Currumque ipsum triumphalibus coronis adornauerunt, & Rempublicam cum RELIGIONE & IVSTITIA, cum exsultantibus tripudijs in currum impositam, circa omnia aulæ ædificia vehendam, præcepe-runt. RELIGIONI dantur sex Victrices ancillæ, VOCATIO, CERTITVDO, SANCTIMONIA, PIETAS, BENEDICENTIA & THEOSEBIA: Iustitiæ verò quatuor, DISCIPLINA, MODESTIA, IVSTA POSSESSIO & FRVGALITAS. Cæteræ verò com-

munes vt essent, institutum est. Rempublicam igitur cum sororibus, lætissimo spectaculo ducere incipiunt. Anteibant Regem tres in auratis panoplijs Viri, quorum nomina SAPIENS, IVSTVS, CLEMENS. Senatum verò itidem tres FIDVS, CONCORS, & PRVDENS. In profectione præter hominum præcedentium & sequentium cateruas, animaduertens Respublica spectatum numerum adolescentum, tamen pallentem squalore cum inscriptione STVDIOSI, De altera verò currus parte, viros plurimos & iuuenes bello idoneos cum inscriptione MILITES. Horum primùm STVDIOSOS hac voce alloquitur. Quid vos tam laceros, pallentes, atque attenuatos aspicio honesti iuuenes. Non hæc

hæc facies, non iſta conditio vos decuit; aſſumite animos; venite mea ſpes & vita, qui vt in toga mihi veſtram operam detis, tot nunc ſtudiorum causâ labores exhauritis. Viuite, veſtra ſum, in veſtro ſinu vbi maturueritis, læta & libens quieſcam. Deinde milites ad hunc modum compellat. Quo autem vos chariſſimi nomine appellem? aut quibus vos beneficijs afficiam non inuenio: vos, cùm ſola eſſem, & ab omnibus derelicta, ſoli mihi ſuperfuiſtis, qui pro me veſtrum ſanguinem fundere non dubitaſtis, honeſtiùs ducentes, in defenſa vos oppetere, quàm viuere domi deſides, me relicta hic. At ego viciſſim, NON IGNARA MALI, MISERIS SVCCVRRERE DISCO. Hoc ſermone abſoluto, iubet largitèr
in

in vtramque partem, aurum & argentum effundere, ita vt & illi, qui ſpem abijcere cæperant, curſum alacres ſequerentur. Prodierant & ventroſi quidam viri ABBATES, in quorum foribus ſtabat inſcriptio FRVCTVS SINE LABORE. Hos itaque Reſpublica petijt, ab Epiſcopis in diſciplinam redigi, vt aut doctos pioſuè (quibus illi carere videbantur) viros, in ſuis clauſtris haberent; aut ſcholas educandæ honeſtæ iuuentuti, & poſt Reipublicæ ſeruituræ, inſtituerent. Annuentibus Epiſcopis, vidit & quandam domum inſcriptam ACADEMIA. In cuius foribus ſtabant multi ſpectatæ cuiuſdam probitatis viri, cum inſcriptione tali, LABOR SINE FRVCTV. Eos miſerata, petit à Rege, vt pro meri-

merito virtutum ſuarum liberalius prouiderentur, promittente Rege, non irrita forè poſtulata. Audiuit dein Reſpublica egenorum hominum per plateas iacentium clamores & eiulatus, quos tanquam dehoneſtantes illum ſuum ſtatum, in domum inſcriptam PTOCHOLOGIA, omnes cogi, illoſque victu neceſſario prouidere mandauit. Qui verò ea prouiſione nollent eſſe contenti, ſed finitimis gentibus ſcandalo, & noſtris dedecori eſſe pergerent, vt eos adigeret, eque Regno ſuo pelleret. Cum Rex facturum ſe (quæ Reſpublica poſtulauit) recepiſſet. Reſpublica ad domum CONSILII ADVECTA, ab omnibus cum ſumma deuotione Deo immortali gratiæ ſunt actæ, demùm nomine Reipublicæ, Regi & Senatoribus

ſtatus

ſtatus vtriuſque C H A R I T A S breuibus & elegantibus verbis gratias egit. Poſtea in domum propriam cum tripudio inuecta, aureo ſedili, famulis ſibi aſſiſtentibus conſedit, R E L I G I O N E & I V S T I T I A (cum ancillis earum) ſua ſede collocatis. Quibus, peractis Rex & Senatores, ac vniuerſi qui aderant Reipublicæ filij exhibito illi honore, in ſuas quiſque ædes abiuerunt. Quæ omnia vbi procurata ſunt, ex tecti Reipublicæ altiſſima ſpecula, fæmina quædam nomine F A M A, tubam inflauit, ita vt ſonus, in remotas etiam orbis partes perueniret.

CAPVT XIX.

ECce autem diuertente cum Senatu ad domum Conſilij

RE-

Rege, à gentibus aliquot missi Legati, qui de rebus in tàm florentem statum adductis, famam acceperunt, quantoperè à finitimis populis societas eius Prouinciæ (tàm præclarè originalitèr primum institutæ, deindè verò circa restauratam Religionem & Ivstitiam tam pulchrè Sanatæ) expectatur, ordine quisque pro more suæ gentis, Regi & Senatoribus exponunt; pulcherrimam se eam societatem ducere, cum ea gente, vbi nihil contra libertatem publicam admittatur, vbi nemini, præterquam Legi, & eius custodi Regi obtemperetur, vbi placida Charitas omnium planè paternas voluntates fecerit, vbi seditione & ambitione vacent animi, nihil violentèr, nihil crudelitèr, planèque cæ-
lestis

lestis HIERARCHIæ pulchrum ordinem referant, vt quemadmodum illam ob singularem ordinem, diuturnam esse videmus, ita & hic florens, felix, ac diuturnus rerum omnium status, permansurus esse videatur. Orabant itaque vt sub eum IVSTITIæ FIDEIQVE cultum, & in eam societatem Legum & Libertatis (quæ omnes ferè orbis partes & dominia exsuperat) communionem, reciperentur. Cessurum id non suæ tantùm felicitati, quod in eam societatem gentis liberrimæ, & nulli vnquam subiectæ, cooptati forent, verùm etiam, decoro & securitati eorum quòd reciperent eas gentes quarum amicitia nemini vnquam esset pudori. Si enim virtus vnita fortior, seipsâ dispersâ, non dubium est, prospera com-

communicata illuſtriora fore, aduerſa verò leuiora. Nec vllum fore tàm potentem hoſtem, qui Prouinciam tantâ diſciplinâ domeſticâ inſtructam, tanta IVSTITIA, CHARITATE, & CONCORDIæ PRæSIDIIS firmatam, tot ſociorum fide & magnitudine vndique munitam, laceſſere audeat. Ac quemadmodum bona, tùm primùm cùm vnum eſſe cœperint, optima fiunt, ita ſeorſim mala ſunt, vnitatis ſine vnionis adiectione bona eſſe non dicuntur. In hunc ferè modum Legati, breuia ſed vtilia verba fecerunt, neque ea varia, irritauè Legatio fuit, ſed aſſenſu omnium approbata, & ſine prorogatione in diem ſequentem, nè trahendo res langueſceret, datum reſponſum. Nec tamen ea res caruit omni

pror-

prorſus tumultu, obnubilabat enim mentes omnium RHETORICA, quàm ineptijs ſuis & longiſſimis diſſertationibus negotium in dies plurimos, more ſuo trahere volentem, eadem illa quæ priùs ÆQVITAS compreſsit, & é medio abegit. Atque mox vbi hæc abacta fuit, in medium ingreſſa Virgo excellenti & amabili vultu, producta à Charitate cum libro (vt vtraſque illas gentes, ad conditiones perpetui fæderis proponendas admoneret) cum inſcriptione VNIO. Propoſitæ igitur & acceptæ vtrinque conditiones, placentes, firmæ, ratæ, perpetuæ, & inuiolabiles, & Libro VNIONIS vtriuſque partis manibus inſcriptæ & obſignatæ, Libri inſcriptio fuit VOLENTEM AMARE, NON OPVS EST LIGARE.

Læti

Læti itaque Legati, amicitia & conuentione eius Prouinciæ, datis in fœdera dextris, tandem ad ſuos abierunt.

CAPVT XX.

NEc mora noſtri fulgentibus armis induti, factoque tympanorum, & bellicarum tubarum ſonitu, ex porta agmine effunduntur, & caſtra metati ita ſe comparauerant, vt hoſtes qui ad munimenta propiores acceſſerant, retrocedere rurſus inciperent. Tria ſigna grandia noſtri habebant. Primùm, Aquilã albam coronatam cum inſcriptione FELIX & LIBERVM REGNVM. Secundum, aureum Phænicem in flamma, cum inſcriptione REX NON MORITVRVS. Tertium, Cornices

nices ab omni cæli parte in vnum conuolantes præſeferebant, cum inſcriptione CONCORDIA & AMOR MVTVVS, FIRMISSIMVM MVNIMENTVM. Qui ſub eo vexillo erant, vna Matre editi videbantur, conſpectu ſigni medij. Copiæ ab Occidentali mundi plaga inſtructæ, quas initio dixi, quaſi irrita ſua conſilia ſentientes, campo deceſſerunt, velut nunquam in eam ſtationem reuerſuræ. Similitèr & illæ à Septemtrione, viſo eo ſigno, in quo erat amor mutuus (terribiles alioquin ſemper hoſtibus) abiectis animis & armis nec modicum ferentes impetum, fuſæ fugatæ, ac intra fines ſuos redactæ ſunt. Non ſecùs & alij reconditis armis & conuerſis ſignis, properè ex inſidijs ceſſerunt. Pacatis igitur eo modo rebus, domum

mum redeunt, lætum agmen ducente augustæ formæ Virgine, nomine VICTORIA à porta SECVRITATEM delent, proque illa VIGILANTIAM reponunt; & munimentis pro necessitate præsidio firmatis, passim festa & triumphos egerunt. Quorum ludis intercurrit fæmina, rara & insigni admodum forma, amictu splendido, & colla coronis redimita virentibus, præsentiâ suâ & gratulatione, læta & prospera omnia iucundiora effecit, nomine GLORIA PERENNIS. Iamque ego ipse, voluptate Spectaculorum fessus, plenus stupore, insistens prioribus vestigijs ad naues perueni, & eisdem nauibus clementi aura in Patriam appuli.